

Basınç :

☐ Atmosferi oluşturan gazların yeryüzüne uyguladığı kuvvete denir.

☐ Basınç **BAROMETRE** ile ölçülür.

☐ Birimi **Milibar**'dır.(mb)

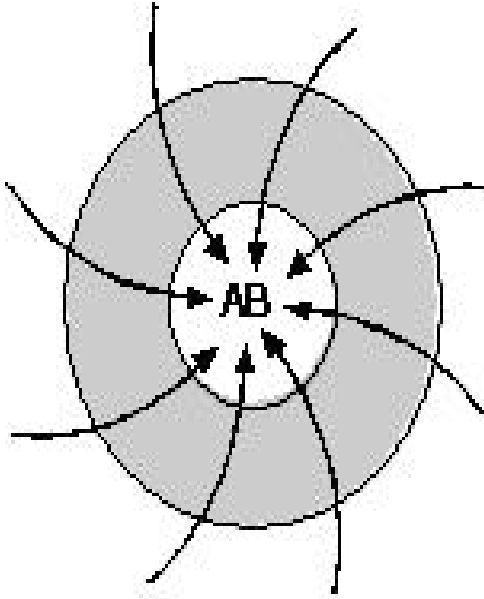
☐ 1013 mb altında olan basınca (**ALÇAK BASINÇ**)

☐ 1013 mb daha yüksek olan basıncı (**YÜKSEK BASINÇ**)

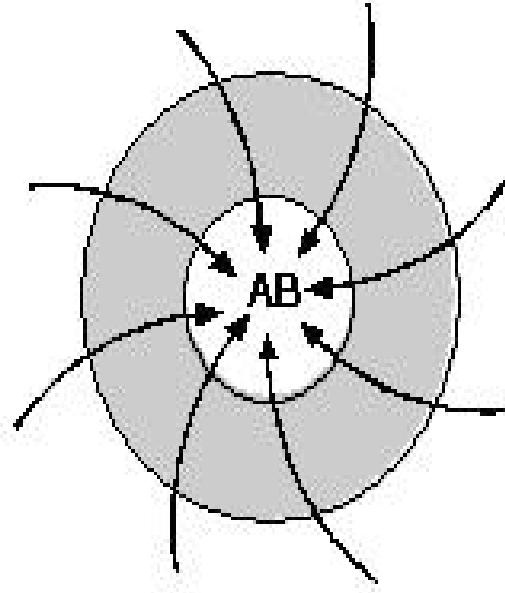
☐ Eş basınç eğrilerine **İZOBAR** denir.

NORMAL BASINÇ DEĞERİ
1013 MB

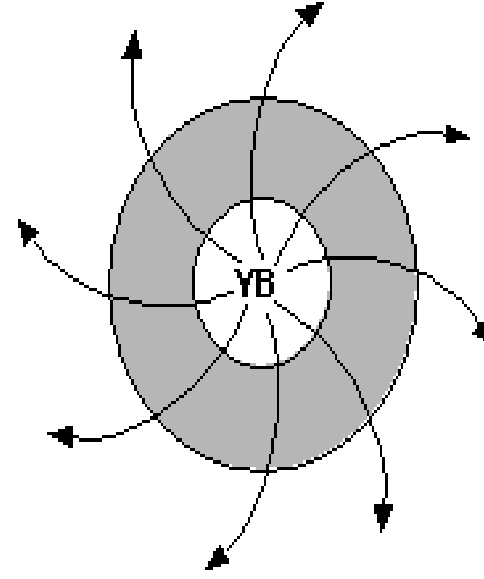
BASINÇ MERKEZLERİNİN ÖZELLİKLERİ

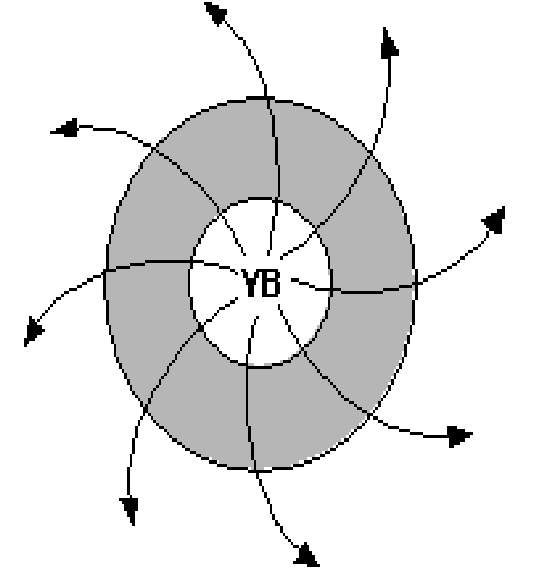
Kuzey Yarım Küre

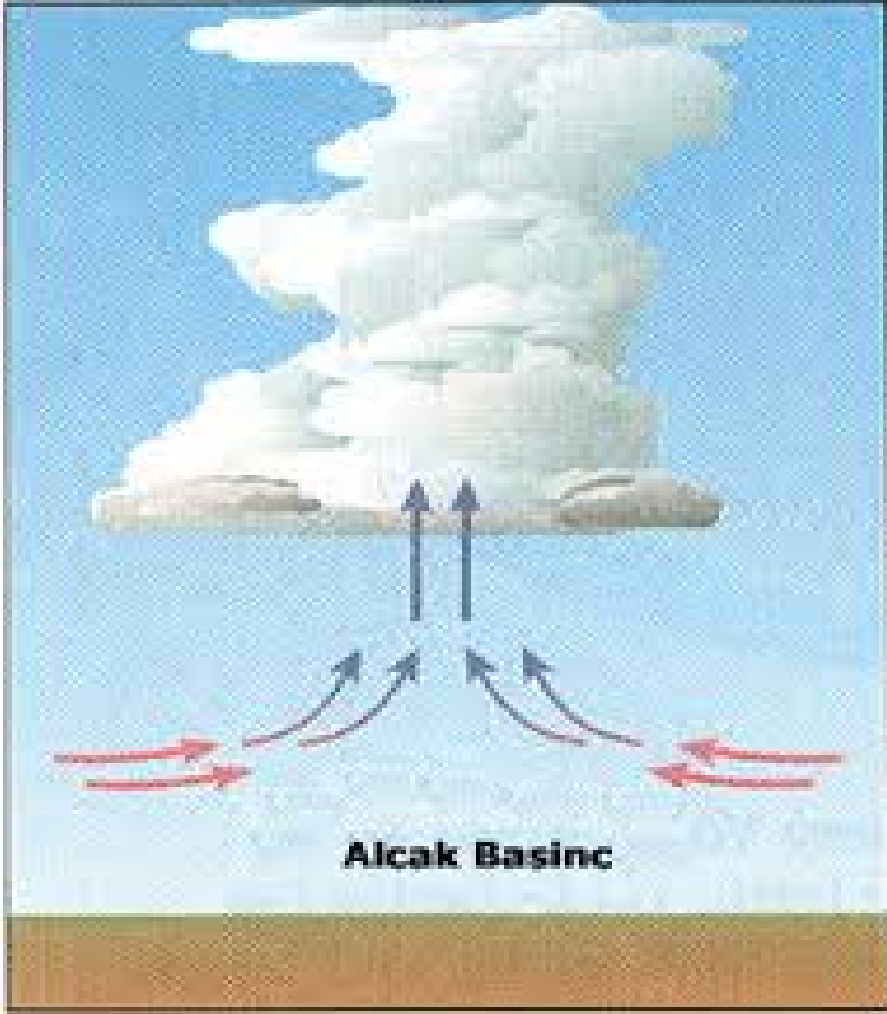
Güney Yarım Küre

Kuzey Yarım Küre

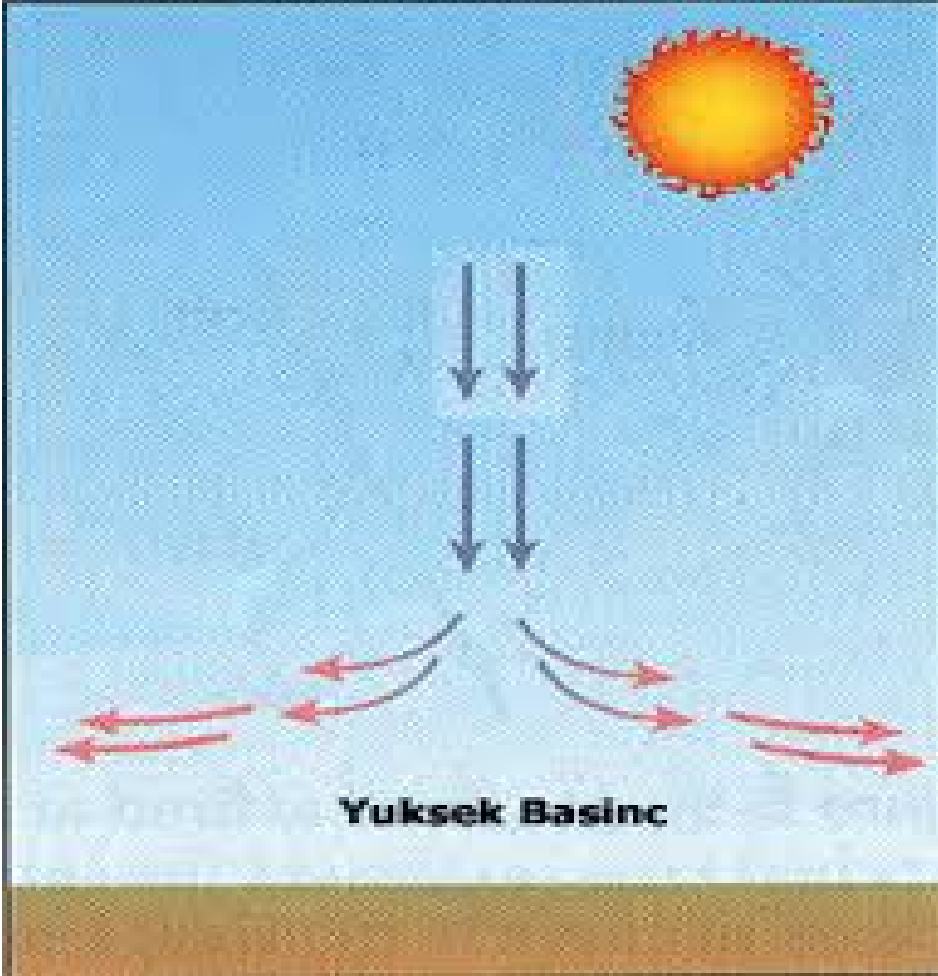

Güney Yarım Küre

Alçak Basıncın Özellikleri :

- Yükseltici hava hareketi görülür.
- Yeryüzünde hava hareketi çevreden merkeze doğrudur.
- Hava hareketleri sonucunda hava soğur, yoğunlaşır, kapalı ve yağışlı olur.
- Nem oranı fazla, sıcaklık farkı azdır.
- Ekvatorial Bölge sürekli T.A.B alanıdır.
- 60 derece K ve G enlemleri sürekli D.A.B alanıdır.
- Kimyasal Çözünme Görülür.

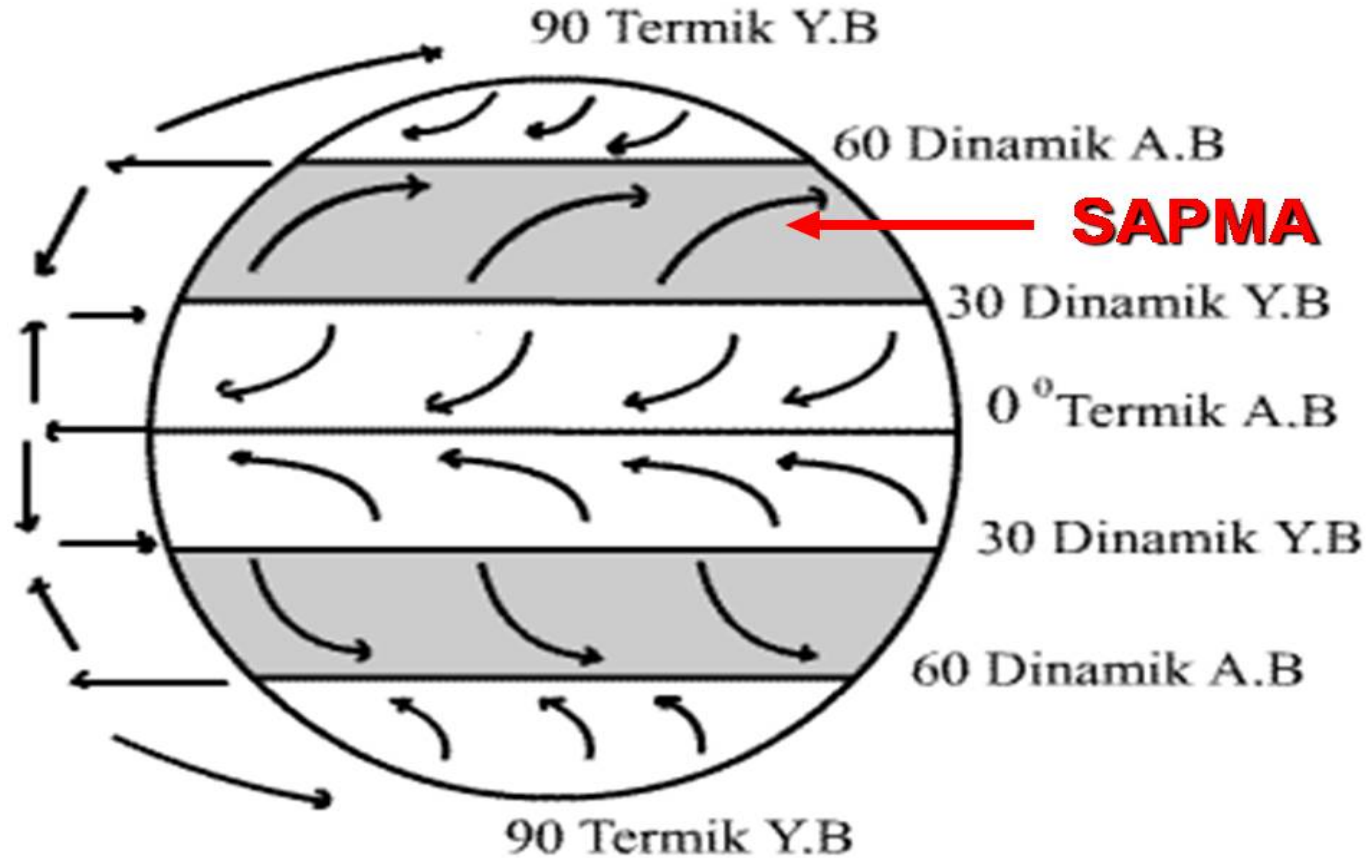

Yüksek Basıncın Özellikleri :

- Alçaltıcı hava hareketi görülür.
- Yeryüzünde hava hareketi merkezden çevreye doğrudur.
- Alçalan hava ısındığından yağış oluşturma ihtimali azdır.
- Nem oranı az, sıcaklık farkı fazladır.
- 30 derece K ve G enlemlerdeki çöller sürekli D.Y.B alanıdır.
- Kutuplar sürekli D.Y.B alanıdır.
- Fiziksel (Mekanik) çözünme görülür.

□ **TERMİK BASINÇ** : Sıcaklık ile ilgilidir. Havanın ısınması ve soğumasıyla oluşur.

□ **DİNAMİK BASINÇ** : Dünya'nın günlük hareketlerine bağlı olarak oluşur. Dünya'daki devamlı rüzgarlar sapmalara uğrayıp Dinamik Basınç Merkezlerini oluşturur.

BASINCI ETKİLEYEN FAKTÖRLER :

- ❑ **Sıcaklık** : Basınçla sıcaklık ters orantılıdır. Isınan hava hafifler, hafifleyen hava yükselir, yükselen havanın yeryüzüne uyguladığı kuvvet azalır.
- ❑ **Yükselti** : Basınçla yükselti ters orantılıdır. Yerden yükseldikçe atmosfer kalınlığı (yoğunluk) azalır buna bağlı olarak basınçta azalır.
- ❑ **Yer Çekimi** : Basınçla yer çekimi doğru orantılıdır. Ekvatordan kutuplara doğru gidildikçe yer çekimi artar. Buna bağlı olarak da basınç artar.

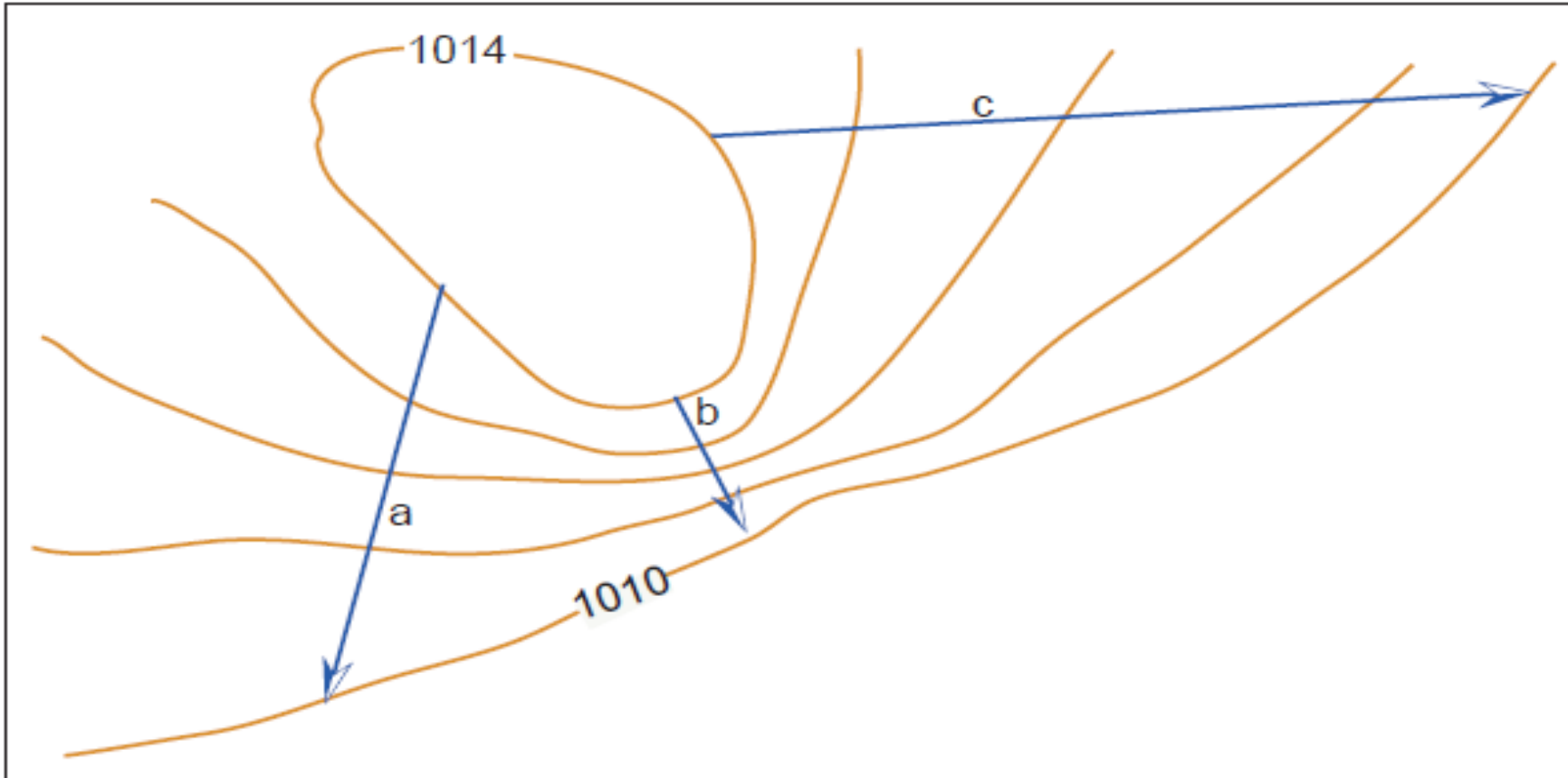

Rüzgarlar :

- ❑ Basınç farkından dolayı oluşur.
- ❑ Rüzgarlar Y.B ---- A.B doğru eserler.

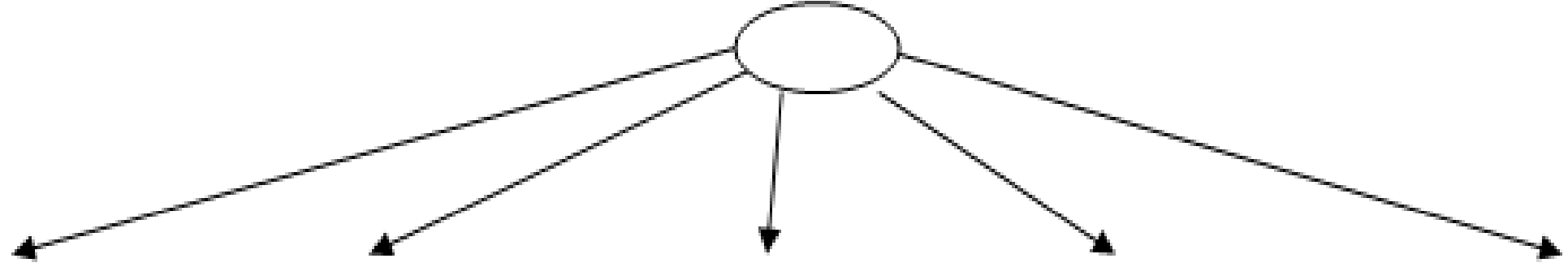
Sıcaklık Farkından ----- Basınç
Basınç Farkından ----- Rüzgar
Basınç farkı ne kadar fazlaysa rüzgarda o kadar
şiddetlidir.

RÜZGAR HANGİ MERKEZ DE DAHA HIZLIDIR ?

ce

RÜZGARLAR VE ÇEŞİTLERİ

SÜREKLİ RÜZGARLAR

- ✓ Alizeler
- ✓ Batı Rüzgarları
- ✓ Kutup Rüzgarları

MEVSİMLİK RÜZGARLAR

- ✓ Yaz Musonu
- ✓ Kış Musonu

GÜNLÜK RÜZGARLAR

- ✓ Dağ Meltemi
- ✓ Vadi Meltemi
- ✓ Deniz Meltemi
- ✓ Kara Meltemi

YEREL RÜZGARLAR

Sıcak

- Sirokko
- Hamsin
- Samyeli
- Kible
- Lodos
- Fön

Soğuk

- Mistral
- Bora
- Knivertz
- Karayel
- Yıldız
- Poyraz

TROPİKAL RÜZGARLAR

- ✓ Kasırgalar
- ✓ Tomado

DEVAMLIL RÜZGARLAR

ALİZELER :

- ❑ 30 D.Y.B alanlarından ---- Ekvator ve çevresindeki T.A.B alanına doğru eserler..
- ❑ Başlangıçta sıcak ve kurudur. Denizlerin üzerinden geçtiklerinde nem alarak Tropikal kuşakta yağış bırakırlar.(Karaların Doğu Kıyıları)
- ❑ Sıcak su akıntılarını başlatan rüzgarlardır.

Görsel 1.79. Sürekli rüzgârlar

BATI RÜZGARLARI :

❑ 30 D.Y.B alanlarından 60 D.A.B alanlarına doğru eserler.

❑ Orta Kuşak karalarının Batı Kıyılarına bol yağış bırakırlar.

❑ 60 enlemlerinde Kutup rüzgarlarıyla karşılaşarak Cephesel Yağışları oluştururlar.

❑ Türkiye'nin Orta Kuşakta olmasından dolayı Türkiye'de de görülür. Ancak ülkemizin Okyanusa kıyısı olmamasından dolayı etkisi yok denecek kadar azdır.

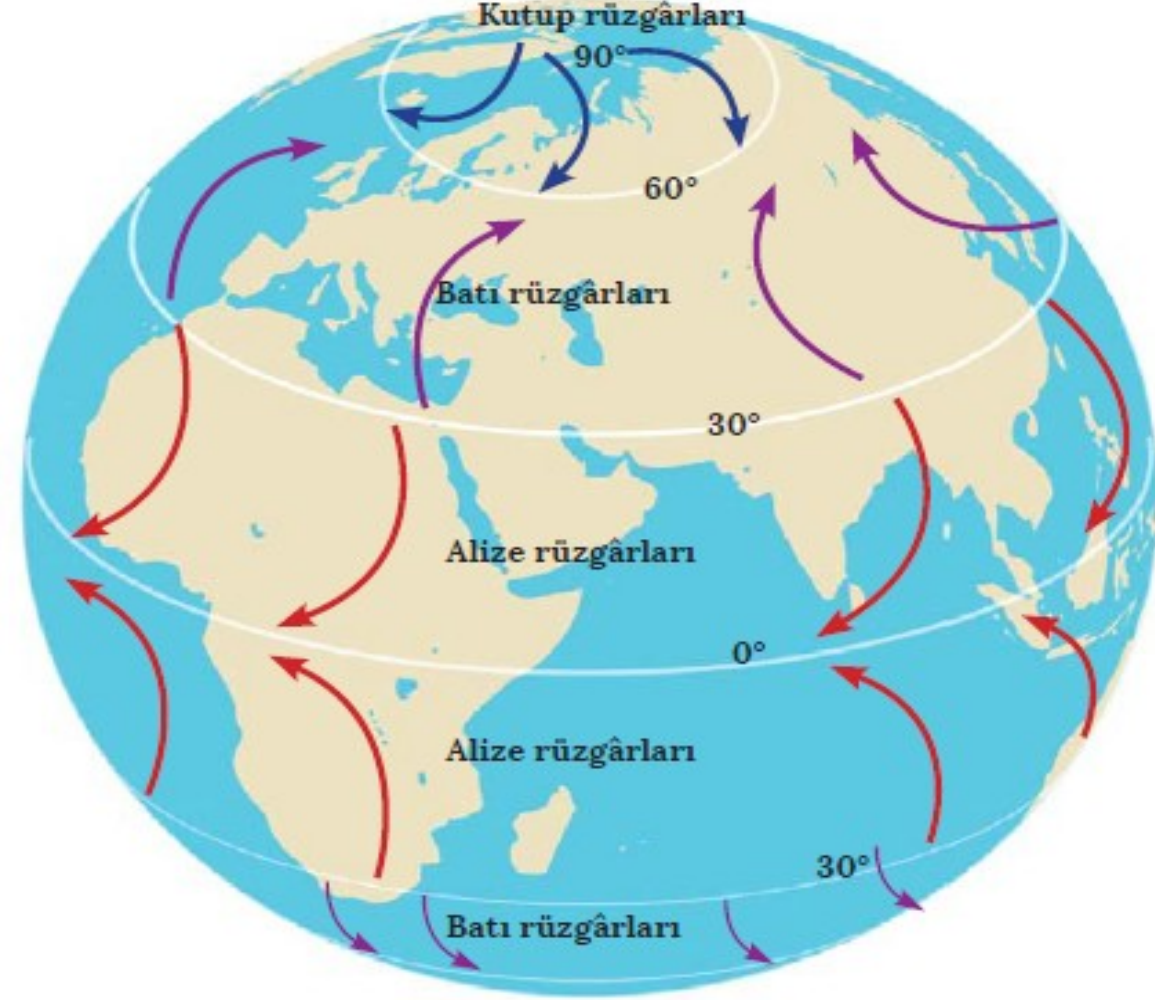
❑ K.Y.K 'de düzensiz, G.Y.K 'de daha düzenlidir.

Görsel 1.79. Sürekli rüzgârlar

KUTUP RÜZGARLARI :

- ❑ Kutuplardaki T.Y.B alanlarından 60 D.A.B alanlarına doğru eserler.
- ❑ Soğuk ve Kuru rüzgarlardır.
- ❑ Etkili olduğu alanlarda sıcaklığın düşmesine ve kar yağışına neden olur.
- ❑ Soğuk Okyanus Akıntılarını başlatırlar.

Görsel 1.79. Sürekli rüzgârlar

YAZ MUSONU

- ❑ Deniz ---- Karalara doğru eserler.
- ❑ Hindistan'a ve Güneydoğu Asya'ya bol yağış bırakırlar.

KIŞ MUSONU

- ❑ Kara--- Denizlere doğru eserler.
- ❑ Kuru ve soğuk rüzgarlardır.

Yaz Musonu

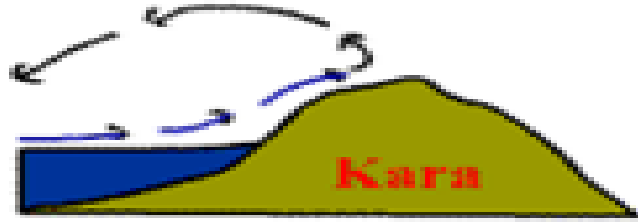
Kış Musonu

GÜNLÜK RÜZGARLAR (Meltemler)

□ Dağ ve Vadi Meltemi : Dağ yamaçları ve vadilerin ısınma farkından oluşur.

□ Kara ve Deniz Meltemi : Karaların ve denizlerin farklı ısınması sonucu oluşur.

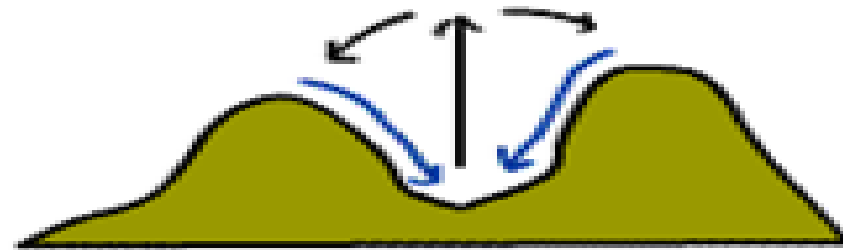
Gündüz
(Deniz Meltemi)

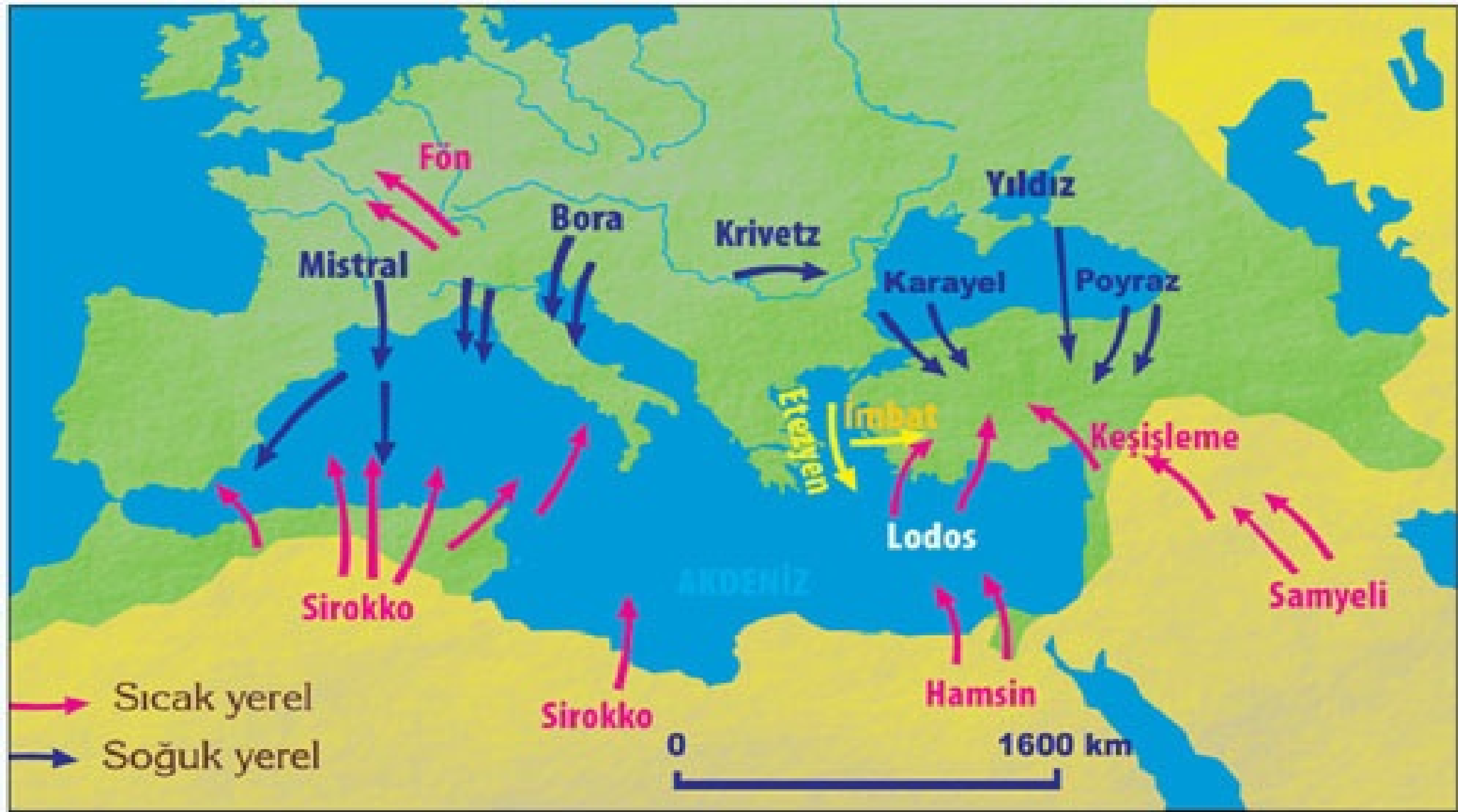
Gece
Kara Meltemi

Gündüz (Vadi meltemi)

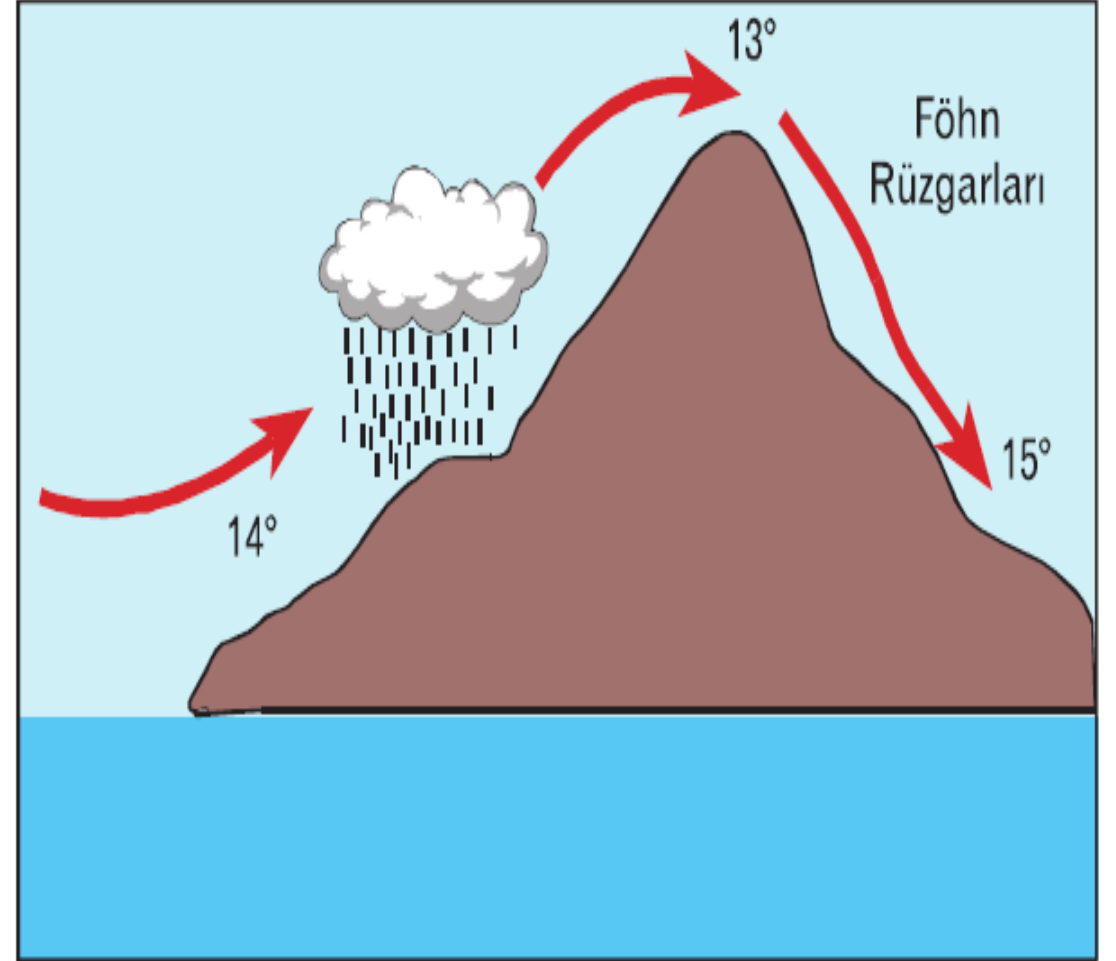

Gece (Dağ meltemi)

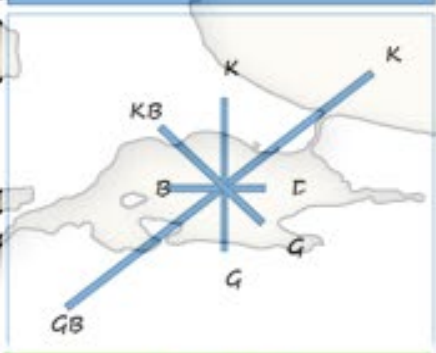

FÖN RÜZGARLARI

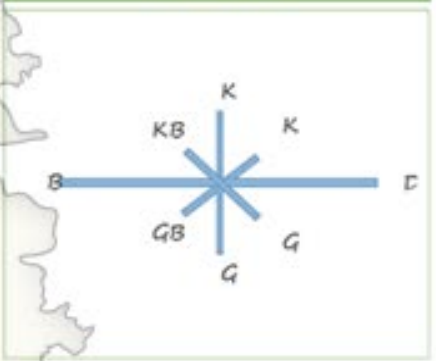
- ❑ Sıcak ve Kuru rüzgarlardır.
- ❑ Oluşumunda yer şekilleri etkilidir.
- ❑ Karların erken erimesine sebep olur.
- ❑ Orman yangınlarına sebep olur.
- ❑ Bitkilerin olgunlaşma süresi kısalır.
- ❑ Türkiye'de en çok Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde etkilidir.
- Rize'de---Turunçgil
- Artvin'de---- Zeytin
- ❑ Akdeniz bölgesinde ise bitkileri kurutucu etki yapar.

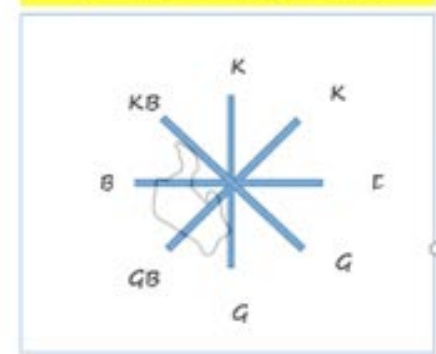
Istanbul ve Çanakkale Boğazı

Ege Kıyıları

İç Anadolu ve G.Doğu Anadolu

I) Deniz Meltemi

II) Föhn

III) Yaz Musonu

IV) Mistral

9) Yukarıda verilen rüzgarlardan hangileri devirli rüzgar olarak adlandırılır.

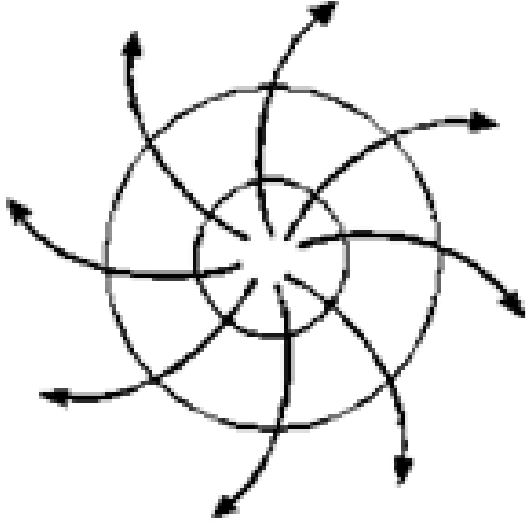
A) I / II

B) I / III

C) I / IV

D) II / III

E) III / IV

I) Hangi yarım kürede yer aldığı

II) Rüzgarın hızı

III) Sıcaklık değeri

IV) Basınç Değeri

10) Yukarıda verilen basınç şekline bakılarak yargılardan hangilerine ulaşılabilir.

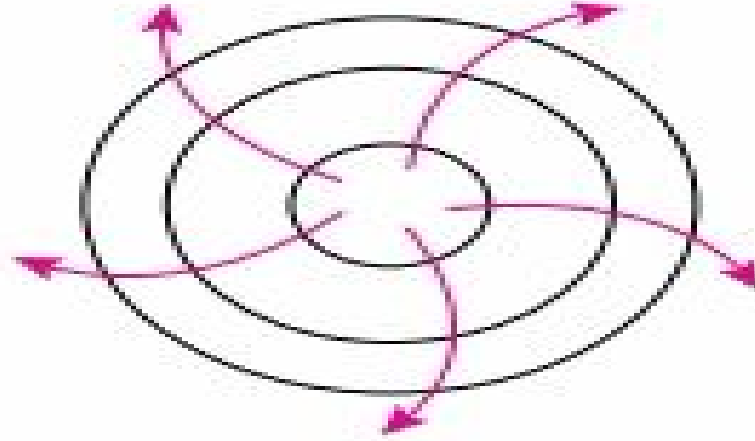
A) I / II

B) I / III

C) II / III

D) III/IV

E) I/IV

Görselde verilen basınç merkezi ve çevresi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Havada yağış oluşma ihtimali azdır.
- B) Ekvator çizgisinin kuzeyinde bir yere aittir.
- C) Hava hareketi merkezden çevreye doğrudur.
- D) Hava dikey yönde alçalıcı hareket göstermektedir.
- E) Bu tür basınç merkezleri yalnızca büyük su kütleleri üzerine oluşmaktadır.

Coğrafya Öğretmeni
Murat Demirci

No.

